

BESLUT

2015-05-11

Dnr: 15/00132

SAKEN

Uppdrag granskning, SVT1, 2015-01-14, inslag om en marina; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

Programmet handlade om ifall Österåkers kommun följde principen om att alla kommuninvånare ska behandlas lika. Programmet påannonserades av programledaren enligt följande.

Uppdrag granskning i kväll: Vem har makten i skärgårdskommunen? Är det politikerna eller grevefamiljen?

En del av programmet handlade om ett fall där en grevefamilj, bosatt i kommunen, byggt en cirka 400 kvm stor båthall på strandskyddat område. Reportern för inslaget intervjuade A, ordföranden i byggnadsnämnden för Österåkers kommun.

(Reporter) – Här är flera märkligheter som jag undrar över. För det första: Varför tillfrågas aldrig de närmsta grannarna så att de har en chans att säga sitt innan kommunen fattar sina bygglovsbeslut? Och för det andra: Varför får grevesonen gång på gång bygga? Poängen både med ett detaljplanerat grönområde och med utökat strandskydd är ju att det inte ska bebyggas utan vara öppet och orört så att allmänheten kan ha tillträde till natur och vatten. Moderaten [personnamn] satt som ordföranden i byggnadsnämnden när tillbyggnaden av båtgaraget godkändes. Han är gift med [personnamn] som har över en 35 år lång politisk karriär i kommunen – fjorton av dem som kommunalråd. Och tillsammans har makarna [personnamn] under närmare ett decennium utgjort den absoluta politiska makten i kommunen. Men, de är svåra att få tag på. När jag söker [personnamn] för att fråga varför grannarna inte tillfrågades och varför man alls sa ja till att bebygga ett strandskyddat grönområde med trädfällningsförbud vägrar han svara. Efter flera påstötningar meddelar han i ett sms att

han ska höra av sig dagen efter men det gör han aldrig. Därför ber jag A som nu är ordförande i byggnadsnämnden att i stället försöka förklara. (A) – Ja, det där är ju en svår situation eftersom [fastighetens beteckning], som fastigheten heter, är väldigt, väldigt stor. Då är ju alltid frågan hur pass långt ifrån är man berörd granne? Man kan ju också vända på det hela och säga... (Reporter) – Några hundra meter. (A) – Ja, men den fastigheten ligger inte några hundra meter ifrån. (Reporter) – [Grannes personnamn]? (A) – Ja, den angränsar ju till fastigheten. (Reporter) – Ja, och det är några hundra meter från marinan. Jag har ju gått vägar. (A) – Okej. Ja, det är möjligt att det är det avståndet. Och på den tiden... (Reporter) – Nej, men vänta lite nu. Vänta lite nu. Där har du [granne]. Och det här är [grannes] mark. (A) – Ja. Nej, jag vet inte. (Reporter) – Det är några hundra meter. (A) – Ja, jag var inte med på den tiden så jag vet inte varför man inte frågade den grannen. (Reporter) – Nej, just då, nej. Men inte vid något enda tillfälle har man frågat honom. (A) – Det är mycket möjligt att man borde ha frågat honom. (Reporter) – Och där är den andra närmsta grannen. Det är också väldigt nära. (A) – Mm så i det här fallet så kanske det hade varit lämpligt att fråga närmsta granne. Men, som sagt var, jag var inte med på den tiden och därför kan jag heller inte svara för hur man resonerade, vilka grannar man valde att inte fråga.

Reportern sa därefter att de två närmaste grannarna överklagade bygglovets från år 2010 och att det då upptäcktes att det saknades ett viktigt tillstånd som gav dispens för att bygga på strandskyddat område. Reportern sa vidare att kommunen gav bygglovets dispens i efterhand. Reportern sa sedan att Högsta förvaltningsdomstolen slutligen gav grannarna rätt och att bygglovets från år 2010 inte gällde. Reportern frågade sig varför inte kommunen då kräver att båthallen rivs. Intervjun med A fortsatte.

(A) – Ja, han har byggt på egen risk. Man får påbörja en byggnation. (Reporter) – Jo, men nu har det gått hela vägen upp till högsta instans också. Så det finns inget bygglov. (A) – Det finns inget giltigt bygglov för tillbyggnaden. (Reporter) – Det vill säga att det är ett svartbygge. (A) – Ja, så kan man kalla det för.

En granne gav därefter sin syn på varför bygglovets kunde gått igenom.

En av orsakerna till att det kan ha blivit den här soppan som är här, det är att det är en väldigt stor markägare och det är svårt, tror jag, för kommunen att gå emot så att säga. De är beroende av markägaren på så många plan för att genomföra andra saker i samhället. Då kan jag tänka mig att det här blir någonting, ja man släpper igenom det här för att man måste få igenom någonting i andra vågskålen som man tycker är viktigt.

Reportern sa sedan följande.

När vi går igenom de gamla urklippen om marinan står det klart att historien nu upprepar sig på flera sätt. Redan från början var alltihopa ett gigantiskt svartbygge som man så småningom gjorde lagligt genom att helt enkelt skapa en detaljplan där marinan ritades in. I en tidningsartikel från 70-talet anklagas dåvarande stadsarkitekt för att särbehandla grevefamiljen på grund av privata bindningar men han förnekar detta i artikeln och det hela verkar rinna ut i sanden. Inga beslut togs tillbaka, inget behövde rivas och den svartbyggda marinan blev kvar. Och under årens lopp har den alltså vuxit med kommunens goda minne. Faktum är att man gång på gång beviljar bygglov som helt verkar bortse från alla intentioner och bestämmelser. [Personnamn] var ordförande i byggnadsnämnden då inte mindre än sex olika bygglov eller dispensbeslut gavs för Säbyviken. Samtliga positiva för grevefamiljen och alla utom ett emot detaljplanen. Men, historien upprepar sig alltså nu när kommunen återigen

försöker göra en ny detaljplan där man kan rita in svartbygget och på så sätt göra det lagligt.

Intervjun med A återupptogs sedan.

(A) – Ja, vi har ett planarbete på gång och är det så att planen vinner laga kraft i enlighet med det förslag... (Reporter) – Jo, men man får ju inte ta hänsyn till det. Det står ju här. Du får inte ta hänsyn till det. (A) – Ja, men byggnaderna står där i dag. (Reporter) – Ja. Och det får du inte ta hänsyn till. (A) – Nej, men om vi lägger ett rivningsföreläggande och sedan om ett halvår är de planenliga. (Reporter) – Men du får ju inte ta hänsyn till det. (A) – Det är länsstyrelsens skrivning, ja. (Reporter) – Ja. Men har de fel? Har länsstyrelsen fel? (A) – Nej. Läs det här en gång till. (Reporter) – "Pågående planarbete och framtida planändringar får inte tas till intäkt för att medge bygglov som inte är tillåtligt enligt gällande plan eller ett planlöst tillstånd." (A) – Mm. Och det var alltså här man tog beslutet. (Reporter) – Nej. (A) – Jo. (Reporter) – Det var efter beslutet var taget. (A) – Ja, efter att beslutet är taget så säger länsstyrelsen att: "Nej, vi tycker inte att man ska få bygglov för tillbyggnaden". (Reporter) – Och ert beslut det gäller ju inte längre. (A) – Nej, precis. (Reporter) – Det är ju upphävt. (A) – Ja. De har inte tillstånd... (Reporter) – Varför följer ni inte, varför följer ni inte lagen? (A) – Vi har inte sagt att vi inte ska följa lagen. (Reporter) – Ni bara vill inte göra det nu? (A) – Helt rätt. Är det så att det inte... Jag förstår inte vad du tycker är konstigt med det här?

Reportern sa sedan följande.

Det nya detaljplanearbetet han hänvisar till här ska ha satts i gång efter att grevefamiljen själva muntligen begärt detta. Men exakt när det skulle ha hänt eller hur det skedde vet man inte på kommunen. Och vem som skulle ha tagit emot denna muntliga begäran kan man inte heller svara på. All skriftlig information kring detta saknas. Men däremot hittar vi länsstyrelsens minnesanteckningar från ett möte de höll med [personnamn] och några kommuntjänstemän. Där framgår det tydligt att kommunen ska kräva att grevefamiljen river den tillbyggda båthallen när och om överklagandet vinner laga kraft, vilket det ju gjorde för snart två år sedan.

Bilder av intervjun med A visades.

(A) – "Beslut om föreläggande". Och det beslutet vi har gjort nu är att vi avvaktar den detaljplanen. (Reporter) – Nej, nej, nej. "Beslut om föreläggande av rivning", står det. (A) – Mm. "Beslut om föreläggande av rivning". Och det beslutet vi har fattat är att vi avvaktar. (Reporter) – Att ni inte ska göra det. (A) – Vi säger att vi avvaktar den detaljplanläggningen som pågår. (Reporter) – Men varför gör byggnadsnämnden i Österåker kommun allt för att det här svartbygget ska vara okej, varför? (A) – Nej, det är din tolkning av det hela. Vi konstaterar att det finns en byggnad på plats som inte har ett giltigt bygglov till det och det saknas strandskyddsdispens. Men i förhållande till det detaljplanarbete som pågår så är det ju på det sättet att vinner den laga kraft så är den planenlig. Är det så att den inte vinner laga kraft, ja men då får vi vidta åtgärder. (Reporter) – Och det är det länsstyrelsen skriver här att så får man inte göra. (A) – Ja. (Reporter) – De skriver så här, länsstyrelsen: "Det är väsentligt att myndighetsutövning sker i enlighet med lagar och förordningar och att alla medborgare behandlas lika." (A) – Ja. (Reporter) – Vad tror du om... (A) – Det tycker jag är jättebra. (Reporter) – Vad tror du de menar med det? (A) – Tja, det vet jag inte men vi delar den uppfattningen. Vi behandlar inte medborgare olika i kommunen. (Reporter) – Inte? Alla behandlas lika? (A) – Ja. (Reporter) – Så vem som helst kan smälla upp ett svartbygge och slippa rivningsföreläggande? Är det så? (A) – Nej. Nu drar du lite konstiga slutsatser tycker jag. (Reporter) – Efter intervjun återkommer A i ett mejl och skriver att han uttryckte sig

felaktigt och inte tycker att det är ett svartbygge då det är uppfört enligt givet bygglov. Han skriver också att det hade varit logiskt att tillfråga grannarna. Kommunens beslut att tills vidare inte göra något med svartbygget annat än att försöka ändra i detaljplanen JO-anmälades av Naturskyddsföreningen men JO ser ingen anledning till åtgärd eller uttalande.

Efter inslaget med A fortsatte granskningen av kommunens relation med grevefamiljen i programmet. I programmet medverkade bland annat en miljöpartist och före detta ledamot i byggnadsnämnden som sa att han trodde att tjänstemän och ledande politiker i kommunen gick grevefamiljens ärenden. Han sa vidare att de var besatta i att sätta in ny detaljplan för att båthallen skulle bli bygglovsgiltig. Reportern sa därefter följande.

Detaljplanen som ska komma till stånd är alltså den man nu jobbar med och som ännu en gång kommer att göra svartbygget i Säbyviken lagligt.

I slutet av programmet intervjuades B, kommunstyrelsens ordförande i Österåker, av programledaren. Bland annat sades följande.

(Programledare) – Vad säger du om reportaget som handlar om din kommun?
 (B – Ja, när jag fick se reportaget så slogs jag av att den var väldigt välgjord. Det som också slog mig var att det framgår av reportaget att det skulle vara en markägare som styr kommunen och det är inte min bild. I Österåker är min bild att vi behandlar alla kommuninvånare lika. (Programledare) – Och det säger du även efter att ha sett reportaget? (B) – Ja, eftersom ni hävdar att det är ett svartbygge med båthuset och det är det inte. Markägaren har byggt i god tro. Två eniga byggnadsnämnder har lämnat bygglov.[...] (Programledare) – Vad händer med marinan, när rivs den? (B) – I dagsläget är det ju så att byggnadsnämnden har lämnat bygglov. Markägaren har alltså inte gjort något fel. Markägaren har byggt i god tro och har som sagt inte gjort något fel. Det som gäller nu är att man ska ... (Programledare) – Det är ju klart att det inte är markägaren... det är ju kommunen som gjort fel. Två av de högsta instanserna säger att det här inte är ett bygglov som kan få gälla. Och nu har det gått nästan två år sen de fattade de här besluten. När rivs den? (B) – Mig ve... Mig veterligen har det aldrig lämnats ett föreläggande om rivning i Österåkers kommun där det finns gällande bygglov. Jag får ju som sagt inte lov att gå in i, varken får eller kan, gå in i en myndighets nämnd i byggnadsnämnden. Jag tycker dock att byggnadsnämnden har fattat ett rimligt beslut, inte minst samhällsekonomiskt. För vi kan bli skadeståndsskyldiga här och sen om kanske ett halvår eller ett par månader senare så gäller en ny detaljplan och då får båthuset finnas på plats. (Programledare) – Hela den här historien, är den inte luft under vingarna inom kommunen för dem som säger "vad slottet tycker och tänker så blir det i Österåkers kommun"? (B) – Nej, jag upplever inte att det är så. Slottet har ju väldigt resurser. De är oerhört professionella och för dialog med våra tjänstemän och de gör sitt grundarbete ordentligt och när de väl söker ett lov då vet de också att de får igenom det.

ANMÄLAN

Inslaget har anmälts av A som är kritisk till inslaget där han själv medverkade. Han anser sammanfattningsvis följande.

Anmälaren framhåller att byggnadsnämnden inte fått möjlighet att bemöta den kritik som nämnden utsattes för. Vid intervjun redogjordes för bakgrunden för

bygglovets för det aktuella båtgaraget och senare tillbyggnaden av båtgaraget. *Uppdrag granskning* har valt att utelämnat den givna bakgrundsbeskrivningen och ersatt den med en speakertext som beskrev programmets hypotes av hur bygglovshandlingen gått till. Till detta klipptes några citat tagna ur sitt sammanhang ut ur det 30 minuter långa intervjumaterialet för att förstärka denna hypotes. Vid delgivningen av det utvalda materialet med infogade speakertexter påpekade anmälaren att den återgivningen inte stämde överens med den beskrivning anmälaren gjort. *Uppdrag granskning* valde att göra några smärre justeringar i speakertexten men vägrade att ta bort de avsnitt ur intervjun där anmälaren medverkade. Genom denna hantering har *Uppdrag granskning* enligt anmälaren frångått kravet på opartiskhet genom att inte låta en mothypotes komma till tals då bakgrundsfakta valdes bort och bara inklippta argument som inte fått bestyrkas togs med i inslaget.

Trots att *Uppdrag granskning* fått omfattande researchunderlag som kullkastat deras hypotes valdes att endast ta med det som stärker den egna hypotesen. Reportern ljög medvetet genom att påstå att båthallen med tillbyggnad är ett svartbygge. Underlag för att byggnaderna är uppförda enligt bygglov utelämnades med undantag för att låta anmälaren med flera framföra yttranden om att det inte är svartbygge. I inslaget påstods att detaljplanarbetet drogs igång för att ett svartbygge skulle bli planenligt. Reportern har fått skriftliga dokument samt en beskrivning i intervjun om att detaljplanarbetet påbörjades innan bygglov gavs för tillbyggnaden. Bygglovets för det ursprungliga båtgaraget hade vunnit laga kraft innan länsstyrelsen upphävde bygglovets för tillbyggnaden. Trots påpekande av faktafel i det delgivna förhandsmaterialet togs dessa ändå med vilket gjorde inslaget missvisande.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför i huvudsak följande.

Enligt SVT framgick det av inslaget att företrädare för byggnadsnämnden har fått möjlighet att bemöta kritiken. Detta har gjorts av nuvarande ordföranden i byggnadsnämnden, liksom av före detta ordföranden i byggnadsnämnden, dåvarande kommunalråd och nuvarande kommunalråd.

Den bakgrund som redovisades i speakertexten grundade sig på de offentliga dokument redaktionen tagit fram, bland annat från kommunen, och som rör ärendet, samt på de domar och beslut som rör givna bygglov och strandskyddsdispenser.

Intervjun med anmälaren gjordes för att få svar på varför det detaljplanerade grönområdet med utökat strandskydd bebyggts trots allvarliga invändningar. Detta presenterades av reportern i speakertexten.

Den nya detaljplanen är ännu inte godkänd. Som framgick av inslaget var kommunens och byggnadsnämndens avsikt, av skäl de beskrev, att avvakta att detaljplanen ändras, trots att de bland annat gjorts uppmärksamma i möte med länsstyrelsen att ”Pågående planarbete och framtida planändringar får inte tas till intäkt för att medge bygglov som inte är tillåtliga enligt gällande plan eller i planlöst tillstånd”. Detta kommenteras av anmälaren i inslaget.

Inför sändning skickades en noggrann beskrivning av den del av inslaget som anmälaren medverkade i med utskrift av intervjun och speakertext. Redaktionen ville ge anmälaren möjlighet att komplettera sina svar och korrigera eventuella missförstånd. Anmälaren återkom med sina synpunkter. Hans synpunkter besvarades omgående i ett mejl från reportern:

Hej för att tillgodose dina synpunkter gör vi följande ändring: I en speakertext säger jag Efter intervjun återkommer [Ordförande i byggnadsnämndens namn] i ett mejl och skriver att han uttryckte sig felaktigt och inte tycker att det är ett svartbygge. Han skriver också att det hade varit logiskt att tillfråga grannarna. Kommunens beslut att tillsvidare inte göra något med svartbygget annat än att försöka ändra i detaljplanen JO-anmälades av Naturskyddsföreningen men JO ser ingen anledning till åtgärd eller uttalande. Vad gäller datum för initierandet av detaljplanen har man inte kunnat få fram det på kommunen trots att vi bett om dessa uppgifter vid upprepade tillfällen. Därför har vi följande speakertext vad gäller uppkomsten: Det nya detaljplanearbetet han hänvisar till här ska ha satts igång efter att grevefamiljen själv muntligen begärt detta. Men exakt när det skulle ha hänt eller hur det skedde vet man inte på kommunen. O vem som ska ha tagit emot denna muntliga begäran kan man inte heller svara på. All skriftlig information kring detta saknas. Längre fram i reportaget där du inte förekommer sägs: Detaljplanen som ska komma till stånd är alltså den som man nu jobbar med och som ännu en gång kommer göra ett svartbygge i Säbyviken lagligt. Och när vi går igenom handlingarna visar det sig att det är kommunstyrelsen med [personnamn] i spetsen som ger sin makes nämnd i uppdrag att göra det nya detaljplaneförslaget. Och på så sätt ritas grevesonens svartbygge in under överseende av [personnamn], skickas tillbaka till kommunstyrelsen och föreslås blir lagligt.

I inslaget redovisades anmälarens avgörande synpunkter som han framfört till redaktionen före sändning, bland annat att det inte var ett svartbygge. Anmälaren har inte till redaktionen kunnat precisera vilka konkreta delar ur intervjun han efterlyser och som han anser borde ha varit med i stället. Det framgår inte heller av anmälan.

Vad gäller länsstyrelsen och hur den förhåller sig till byggnadsnämndens avvaktande framgår bland annat av minnesanteckningar från möte mellan länsstyrelsen och byggnadsnämnden den 14 december 2014 att det för den fortsatta hanteringen av båthuset snarare överenskommits att det skulle rivas om beslutet vann laga kraft:

Byggnadsnämnden (BN) avvaktar om det upphävda beslutet överklagas och beslutar om föreläggande om rivning av den tillbyggda delen av båthuset när och såvida beslutet vinner laga kraft.

Vid flera tillfällen sa anmälaren i inslaget att han inte var med på den tiden och därför inte kunde svara på frågorna. Detta togs med för att det var avgörande för att han skulle kunna ge sin syn på bygglovsärendet såsom ansvarig i denna senare del av ärendet och får anses mildra eventuell kritik mot honom. I inslaget beskrev anmälaren även på andra sätt sin och byggnadsnämndens synvinkel, bland annat att man får börja en byggnation på egen risk, att bygglovet blivit upphävt och att de beslutat att avvakta den nya detaljplanen. Dessa delar av intervjun bedömdes som synnerligen relevanta i sammanhanget och togs därför inte bort ur reportaget.

Anmälaren anser att uppgifterna i inslaget strider mot kravet på saklighet och att det bygger på en ”hypotes”. Enligt SVT framgick det av inslaget att det handlade om ett specifikt fall där redaktionen redogjorde för den information de kunnat ta del av i form av offentliga dokument och intervjuer med källor. Anmälaren vänder sig mot att ordet ”svartbygge” används när det gäller byggnationerna. Redaktionen research visar bland annat att bygglov för båtgaraget, 214 kvm, vann laga kraft på grund av kommunens felaktiga hantering. Dock gavs aldrig strandskyddsdispens, vilket man fortfarande inte har, därför är byggnationen inte byggd enligt bestämmelserna. Tillbyggnaden, det vill säga båthallen på 276 kvm, fick ett bygglov som överklagades och inte hann vinna laga kraft. Markägaren blev informerad om överklagandet men valde att fortsätta att spränga och bygga. Bygglov är nu upphävt. Därmed finns ett bygge med en del uppfört med bygglov i strid med reglerna (utan strandskyddsdispens) och ett bygge, betydligt större, som uppförts helt utan strandskyddsdispens och bygglov i strid med reglerna, i dagligt tal – ett svartbygge. Termen ”svartbygge” är inget juridiskt begrepp, utan beskriver enligt Nationalencyklopedin ”i allmänt språkbruk bygge som genomförs utan erforderligt tillstånd av byggnadsnämnd, bygglov. Den ansvarige kan vid upptäckt bli skyldig att betala straffavgift eller tvingas att ta bort byggnaden.”. Mot bakgrund av detta finner SVT att det sammantaget är fullt acceptabelt att kalla bygget för ett ”svartbygge”.

När det gäller tidsangivelse för när det nya planarbetet drogs igång stödjer sig redaktionen på den information den fått från kommunen. Några skriftliga dokument som verifierar besluten har alltså inte lämnats till redaktionen eller gått att få fram på annat sätt. Svar från kommunen på redaktionens begäran om att få ta del av offentliga dokument som rör beslut om att initiera ett detaljarbete år 2006 bekräftade att något sådant inte finns. Oavsett när arbetet med den nya detaljplanen initierades och vilka bevekelsegrunderna varit för detta tidigare, kvarstår faktum att kommunen nu arbetade för att föra in det olagliga bygget i en ny detaljplan och på så sätt göra bygget lagligt. Reportaget beskrev inte att det nya planarbetet tillkom för att lagliggöra båtgarage/hallen, däremot beskrev reportaget att den nu rådande detaljplanen från 80-talet gjordes för att göra den då olagligt byggda marinan (inte byggnationerna som är aktuella i nuläget) laglig i efterhand. Både båtgaraget och tillbyggnaden är byggda på mark man inte får bygga på och kommunen valde att avvakta till bygget blev inkluderat i den nya

detaljplanen vilket skulle göra det lagligt. Detta konstateras av redaktionen och framgick i intervjuer och dokumentation. Exempelvis i byggnadsnämndens beslut vid sammanträde den 28 januari 2014:

§ 1:12 Byggnadsnämnden finner vid rådande omständigheter att något ingripande från nämnden, med anledning av de upphävda besluten om bygglov samt strandskyddsdispens, inte är aktuellt i nuläget. Nämnden har för avsikt att invänta utgången av det pågående planarbetet innan sitt fortsatta ställningstagande i ärendet.

I inslaget sades inte något om att bygglovet för båtgaraget inte hade vunnit laga kraft. I reportaget beskrevs i själva verket att båtgaraget vann laga kraft då grannarna inte överklagade i tid. Det som inte vann laga kraft var tillbyggnaden för det var den som grannarna överklagade i tid.

I slutet av programmet intervjuades kommunstyrelsens ordförande i Österåker. Även där framgick byggnadsnämndens och kommunens hållning i att man vill göra bygget lagligt men att detaljplanen inte vid tillfället var godkänd.

KOMMENTAR FRÅN ANMÄLAREN

Anmälaren har getts tillfälle att kommentera SVT:s yttrande men har inte hörts av.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SVT ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (8 § i sändningstillståndet). Dessa skyldigheter innebär enligt granskningsnämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att kritiken som riktades mot Österåkers kommun handlade om dels att grannarna inte hade tillfrågats innan byggnadsnämnden utfärdade det aktuella bygglovet, dels att byggnadsnämnden valt att avvakta med ett rivningsföreläggande trots att detta enligt länsstyrelsen var mot gällande lagar och förordningar. Nämnden anser att företrädare för kommunen getts tillräcklig möjlighet att bemöta den kritik som riktades mot dem. Inslaget strider därför inte mot opartiskhetskravet.

Enligt nämndens mening framgick det tydligt i programmet att det var tillbyggnaden som ansågs vara ett svartbygge och som enligt länsstyrelsen borde rivas. SVT har i sitt yttrande visat grund för att bygglovet för tillbyggnaden var upphävt. Mot denna bakgrund och i enlighet med tidigare praxis kan nämnden inte finna att formuleringen svartbygge strider mot kravet på saklighet.

Nämnden kan inte heller finna att vad anmälaren anför i övrigt medför att programmet strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Kristina Ståhl, K-G Bergström, Maria Edström, Leif Hedman, Jan Holmberg, Nedjma Chaouche och Ulrika Hansson efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Kristina Ståhl

Johannes Wik